OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

# Opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokka JTS 2026-2029

Sivistysvaliokunta 2.5.2025

# Keskeisimmät uudet päätökset JTS 2026-2029

- Perusopetukseen valmistavaan opetukseen 13,8 milj. euroa vuodesta 2026 lukien
- EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolelta tuleville lukuvuosimaksut toisen asteen koulutuksessa syksystä 2026
  - Määrärahavähennys yht. -12 milj. euroa vuonna 2026 ja -18 milj. euroa vuodesta 2027 lukien
- Sopeutustoimet
  - Valtionavustussäästö (HO) -65 milj. euroa vuodesta 2026 lukien
  - Korkeakoulujen rahoitus 30-15 milj. euroa vuodesta 2026 lukien
  - Valtionhallinnon tehostaminen 130 milj. euroa (VN yhteensä)
  - Evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen kirkon kertaluontoinen leikkaus 10 milj. euroa vuosina 2026 ja 2027
  - Kuntien peruspalveluiden valtionosuusleikkaus 75 milj. euroa

# **Valtionavustussäästöt** (milj. euroa)

| | 2024 | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | |
| **HO** | -10 | -25 | -50 | -135 | -135 |
| **Riihen lisäsäästö** | | -20 | -20 | | |
| **Aikaistus** | | -25 | -65 | | |
| **Yhteensä** | **-10** | **-70** | **-135** | **-135** | **-135** |
| | | | | | |

# Valtionavustussäästöt vuodesta 2026 lukien

- Korkeakoulutukseen 52,7 milj. euroa
- Rakentamisen investointiavustuksiin 4 milj. euroa
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen korotuksiin 7 milj. euroa
- Jatkuvan oppimisen erillisavustukseen 1,3 milj. euroa

- Yhteensä 65 milj. euroa

# Varhaiskasvatus, perusopetus, vapaa sivistystyö

- Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen vahvistamisen lisäys 50 milj. euroa
- Määrärahalisäys kohdistetaan oppimisen tuen uudistamisen toimenpiteisiin, yksityisten opetuksen järjestäjien kotikuntakorvaustason nostamiseen 100 prosenttiin sekä perusopetuksen vähimmäistuntimäärän kasvattamiseen 3 vuosiviikkotunnilla.
- Valmistavan opetuksen lisäopetus 13,8 milj. euroa
- Varhaiskasvatuksen henkilöstöpulan vähentämiseen 6 milj. euroa. Luodaan varhaiskasvatukseen täydennyskoulutusmalli
- Ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen tarjontaa vahvistetaan 0,5 miljoonalla eurolla.

# Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus (1)

- Ammatillisen koulutuksen rahoitusperusteiden uudistaminen
  - Tehostetaan koulutuksen suuntaamista työ- ja elinkeinoelämän ja väestön osaamistarpeiden mukaisesti sekä tuetaan laadukkaan opetuksen ja ohjauksen järjestämistä
  - Sovelletaan ensimmäistä kertaa vuoden 2026 rahoituksesta päätettäessä

- Toiminnanohjauksen kehittämiseksi käynnistetään kahdeksanvuotinen kokeilu
  - Ohjausmekanismi, jolla mm. koulutustarjonnan suuntaaminen nykyistä paremmin työelämän tarpeiden mukaisesti
  - Toteutus kustannusneutraalisti

- Englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen syksystä 2028 lukien
- Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomien korvaaminen taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeella syksystä 2029 lukien
  - Koulutuksen järjestäjien osalta toteutukset kustannusneutraalisti

- Lukiokoulutuksen rahoitusperusteiden muutokset
  - Vahvistetaan syrjäisten ja opiskelijamäärältään pienempien sekä vähemmistökielellä sijaintikunnassa opetusta järjestävien lukiokoulutuksen järjestäjien rahoitusta - turvataan lukiokoulutuksen saavutettavuutta
  - Sovelletaan ensimmäistä kertaa vuoden 2026 rahoituksesta päätettäessä

# Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus (2)

- Toisen asteen opiskelijoiden oikeutta oppimisen tukeen ja erityisopetukseen vahvistetaan ja tuen jatkuvuus perusopetuksesta toiselle asteelle turvataan
- EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolelta opiskelijan oleskeluluvalla saapuville toisen asteen koulutuksen opiskelijoille lukuvuosimaksut 1.8.2026 alkaen
  - Opiskelijat eivät valtionosuusrahoituksen piirissä - määrärahaan vähennys
  - Yhteensä -12 milj. euroa vuonna 2026 ja -18 milj. euroa vuodesta 2027 lukien
  - Ammatillinen koulutus -10 milj. euroa vuonna 2026 ja -15 milj. euroa vuodesta 2027 lukien
  - Lukiokoulutus -2 milj. euroa vuonna 2026 ja -3 milj. euroa vuodesta 2027 lukien
- Yleisten kielitutkintojen järjestelmän kehittämiseen ja palvelun tuottamiseen osoitetaan Opetushallitukselle 2,2 milj. euroa vuodelle 2026

# Korkeakoulu ja tiedepolitiikka (1)

T&K-rahoituksen vahvistaminen

- Yliopistojen tutkimuksen vahvistamiseen 20 milj. euroa vuonna 2026 ja 39 milj. vuodesta 2027 eteenpäin.
- Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistamiseen 10 milj. euroa vuonna 2026 ja 15 milj. euroa vuodesta 2027 eteenpäin.
- Tieteen tietotekniikan keskus CSC:n T&K-toimintaan lisärahoitusta 8 milj. euroa vuonna 2026 ja 10 milj. euroa vuodesta 2027 lähtien.
- Suomen Akatemialle kertaluonteinen 8 milj. euron valtuuden lisäys hyvinvointialueiden T&K-toiminnan vahvistamiseen vuodelle 2027.
- EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen korkeakouluille ja valtion tutkimuslaitoksille lisäystä 5 miljoonaa euroa vuodesta 2027 lähtien jo aiemmin päätetyn 60 miljoonan euron lisäksi.

# Korkeakoulu ja tiedepolitiikka (2)

- Korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäämiseen 3,8 milj. euron pysyvä lisärahoitus vuodesta 2026 alkaen.
- Kasvutoimiin kehysriihessä esillä ollut kertaluonteinen lisärahoitus (100 milj. euroa kolmelle vuodelle jaettuna) ei sisälly kehyspäätökseen.
- Korkeakoulujen indeksikorotukset noin 82 milj. euroa vuonna 2026.

Menosäästöt

- Aiemmin päätetyistä hallinnonalan kohdentamattomista valtionavustussäästöistä kohdentuu korkeakoulutukseen 52,7 miljoonaa euroa, joista yliopistoille 35,8 milj. euroa ja ammattikorkeakouluille 16,9 milj. euroa.
- Osana sopeuttamistoimia korkeakoulujen perusrahoitusta vähennetään lisäksi 30 miljoonalla eurolla vuonna 2026, 20 miljoonalla eurolla vuonna 2027 ja 15 miljoonalla eurolla vuodesta 2028 alkaen.

# Kulttuuri ja taide

- Taiteen ja kulttuurin määrärahataso noin 557 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja noin 549,5 miljoonaa euroa vuodessa vuodesta 2027 lähtien.
- Osana hallitusohjelman mukaisia menojen vähennyksiä kohdistetaan kulttuurilaitosten investointiavustuksiin 1,6 milj. euron säästö.
- Uudistuvan ja laajenevan Kansallismuseon toimintaan osoitetaan lisärahoitusta n. 2,7 milj. euroa v.2026 ja 2,0 milj. euroa v.2027, ja sen jälkeen pysyvänä lisäyksenä 1,0 milj. euroa vuodessa hallinnonalan sisäisenä siirtona.
- Valtio on myös aiempien päätösten mukaisesti varautunut rahoittamaan Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hanketta enintään 20 miljoonalla eurolla, josta vuodelle 2026 kohdistuu 9,5 miljoonaa euroa.
- Taiteen ja kulttuurin toimialan valtionosuuksiin sisällytetään lakisääteiset indeksikorotukset, samoin ylimääräisiin taiteilijaeläkkeisiin.

# Opintotuki

- Opintotuen asumislisämenot ovat noin 377,9 milj. euroa muiden kuin lasta huoltavien opiskelijoiden siirryttyä 1.8.2025 asumislisän piiriin.
- Opintolainojen valtiontakauksesta aiheutuvat menot kasvavat 13,7 milj. euroa, johtuen erityisesti valtion takaajana maksettavaksi tulevien lainojen määrien kasvusta.
- Hallitus jatkaa opintotuen kokonaisuudistuksen valmistelua. Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti tavoitteena on mahdollistaa ensisijaisesti täysipäiväinen opiskelu, turvata opiskeluaikainen toimeentulo, vahvistaa opintotuen kannustinelementtejä sekä tukea opintojen läpäisyä tavoiteajassa. Opintotuen uudistuksessa vahvistetaan kaikkein heikoimmassa asemassa olevien opiskelijoiden asemaa, vähennetään alaikäisten velkaantumista ja turvataan perheellisten opiskelijoiden asemaa. Lisäksi järjestelmästä korjataan epäkohtia. Opintotuen kokonaisuudistuksen tulee olla kustannusneutraali.

# Liikunta ja urheilu

- Liikuntatoimen määrärahoihin ehdotetaan 157,4 miljoonaa euroa, mikä on 2,9 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa. Määrärahamuutokset aiheutuvat lakisääteisten yksikköhintojen kustannuspohjan tarkistuksesta valtionosuuksiin (5,75 milj. euroa) sekä valtionavustussäästöistä rakentamisen investointiavustuksiin (-2,4 milj. euroa), liikuntatieteen tutkimuksen (0,817 milj. euroa) siirrosta momentille 29.40.51, ylimääräisen urheilijaeläkkeen tasomuutoksesta (0,1 milj. euroa ) sekä rakennushankekohdennuksesta (0,25 milj. euroa).
- Liikunnallisen aktiivisuuden lisäämiseen on varattu hallituskaudeksi vuosittain 20 miljoonaa euroa. Määrärahalla toteutetaan liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn poikkihallinnollista ohjelmaa.
- Liikuntaa ja huippu-urheilua edistetään hallitusohjelman mukaisesti kiinnittäen erityistä huomiota tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja vastuullisuuden vahvistamiseen. Hallitus mahdollistaa monivuotisten avustusten myöntämisen liikuntaa edistäville järjestöille.

# Nuorisotyö

- Nuorisotyön määrärahoihin ehdotetaan 70,7 miljoonaa euroa, joka on noin 0,6 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa
- Hallitusohjelman mukainen laaja-alainen toimenpideohjelma nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi > lakisääteinen valtakunnallinen nuorisotyön ja –politiikan ohjelma 2024-2027, toimeenpanoon ei erillistä rahoitusta
- Kehysriihessä 5 miljoonan euron pysyvä tasokorotus Harrastamisen Suomen malliin, jonka kautta tuetaan lasten ja nuorten matalan kynnyksen harrastamista koulupäivän yhteydessä